

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 66.

V Ljubljani, v sredo 23. marca 1887.

Letnik XV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 22. marca.

Odgovori na interpelacije.

Malo ktera seja preide, da ne bi kateri ministrov odgovarjal na kako interpelacijo. Včeraj čuli smo dva taka odgovora; eden je veljal poslancu Schönererju, ki je nedavno poljedelskega ministra vprašal, je li res, da se mora vsak rudarski učenec v Ljubnem pred svojim vstopom zavezati, da ne pristopi k nobeni dijaški zadrugi, in da ga nemudoma izključijo, ako prestopi svojo obljubo? Minister je odgovarjal, da je to res, ker so taki dijaki večkrat tako razgrajali, da se je vse spodtikalo nad tem, ker je šola vsled tega prišla v slabo ime in tako obnašanje ni pospeševalo učnega namena omenjene šole. Vlada z državnim denarjem vzdržuje omenjeno šolo, zato je imela pravico in tudi dolžnost razmere na omenjeni šoli tako vravnati, da se ohrani red in disciplina med dijaki.

Drugi odgovor je vstrežal interpelaciji poslanca Luzzatto-a, ki je hotel od kupčijskega ministra zvedeti, kaj se je vkrenilo, da se prej ko mogoče popravi zadnje dni od burje in zametov pretrgana železnična in telegrafična zveza med Ljubljano in Trstom. Minister je natančno razkladal, kaj se je v tem oziru zgodilo, in da poštnega in telegrafičnega opravništva ne zadeva nobena krivda.

Na koncu včerajšnje seje stavljal je poslanec Bendel do ministerskega predsednika vprašanje, zakaj se je nemškimi turnarjem v Pragi prepovedal slovesni sprevod o priliki petindvajsetletnice njegove, in hoče li vlada gledé Nemcev na Českem skrbeti za enako varstvo, kakoršno uživajo Čehi? Gospoda je pozabila, kako se je nekaj godilo slovanskim društvom, in se srdi, ker ne sme po nekdanji razvadi zasmehovati političnih nasprotnikov.

V današnji seji odgovarjal je minister Pražak na interpelacijo zaradi pridenja živeža, rekši, da pri ministerstvu izdelujejo načrt dotičnega zakona, ki bo skoraj predložen tudi državnemu zborniku.

Bolniške blagajnice.

Veliko sej se je že porabilo za pretresanje zakona o bolniških blagajnicah; od več strani se je povdarjalo, da so razprave preveč zamudne, da naj se ne govori toliko prav brez potrebe. Toda zastoj; danes se razprava enako zamudno in dolgočasno nadaljuje in nihče ne vé, kdaj bo dovršen celi zakon, ako pojde tako naprej.

Temeljnost brezverskih učenjakov.

Mladega dr. F. J. Spevec-a, znanega bogotajca na Zagrebačkem vseučilišču, profesorja zgodovinskega prava, ki je lansko leto tolikanj hrupa napravil brezverstvo vcepilajoč v glave in srca mladine katoliških Hrvatov in je to svoje drzno početje celó očitno zagovarjal v saborski seji dne 10. decembra 1886, trdeč, „da je véda prosta na visoki šoli in da se ima tam predavati to, kar ugaja poslušalcem“, je te dni tudi še mladi dr. F. Belaj, bivši gojenec Dunajskega Avgustinišča vrlo dobro okreal. V „katoliškem listu Zagrebačkem“ dne 17. t. m., št. 11, pod naslovom: „Profesor dr. F. J. Spevec kot učenjak“, kaže se, kaka je temeljnost tega brezverca, ki hoče za silno učenega veljati pred svetom, se pa razkriva v vsi svoji revščini v resnici, ker to, s čimur se v svoji predrznosti ponaša pred svetom, ni njegova lastnina, ampak na bogotajskih tleh vkradena rastlina, katero vsaditi hoče v katoliško hrvaško mladino. Povod k tem razpravam daje neki spis dr. Spevec-a v št. 12 „Mjesečnika“ od 1. 1886: „Ženitbeno imovinsko pravo“, kateri naj bi vsako leto prinašal neki vzorec, kako da ta velenčeni g. profesor neveseli mladini občno pravno zgodovino prodaja.

Ta članek dr. Spevec-a, pravi dr. Belaj, ni prepisan, ne predelan, ampak priprosto iz drugega auktorja — skrpan — iz Lippert-a: „Kulturgeschichte der Menschheit“ in „die Geschichte der Familie“. Polovica stavka vzame se tu, polovica

tam; polovica iz konca, polovica iz srede; polovica iz začetka „ordine in verso“ in — eto ti učene razprave! Kar je žid in Hegeljanec Gans spisal, to je dr. F. J. Spevec-u še zdaj najboljša literatura za ženitvansko literaturo.

Kakor dr. Spevec, delajo pa novodôbni brezverski modrijani povsod, ne le pri naših sosedih Hrvatih, ampak tudi pri nas. Čestokrat imeli smo že nemilo dolžnost, kazati občinstvu na rane, ktere se vsekavajo našemu ljudstvu od neke tuje, naši veri in naši narodnosti sovražne strani, kako in v kakem duhu se naša mladina vzgoja od nekterih k nam prišlih in med nami živečih razširjevalcev omike, kateri svojo oliko in ljubezen do nas kažejo s tem, da nas pred tujim svetom grde in sramoté.

„Deutsche Zeitung“, „N. Fr. Presse“ in Graška „Tages-Post“ dobivajo hrano od takih razširjevalcev omike in begalcev mladine med nami, na ktere bi lahko s prstom pokazali in jih po imenih povedali, ko bi že znani ne bili in bi nam za osobstvo bilo; a ne za to, za stvar nam je, za načela, s kterimi se bega naša mladina, pridi in npravno končuje; prav iz tega vzroka o imenih molčimo. Pod krinko véde in znanstva širi se med sedanjo mladino tista puhlost novošegne brezverske omike, o kateri neki ruski veljak pravi, „da nič družega ni, kakor na kup gnoja vrženi šopek umetnih cvetlic“ — zgolj fraze in laži, tu pa tam vkradene, po svoje skrpane ter v podla, nenravna, za brezverstvo kaj pripravna srca vsajene. Taka véda, pa ne znanstvo, ker so reči, ki so boljše, da jih neizkušena mladina ne vé in v sreč dvoma in zbežanosti ne redi, je kriva tolikanj brezznačajnosti — ničevosti sedanjih ljudi, ko se popolna ničevost in obupljivost redi ter vsaka božja in človeška veljava tají in spodkopava.

Nek ruski nihilist pravi: „Naš je učitelj, ki se z otroci, z Boga in starišev norčuje; naš je odvetnik, ki olikanega morileca zagovarja, dokazujoč, da bi mu moriti treba ne bilo, da bi si novcev dobil. Naši so porotniki, kateri nalašč vse zločince nekrive spoznavajo. Med uradniki in pisatelji so mnogi naši, dasi tega ne vedó, da so naši. Littré

LISTEK.

Rostopčinove zmožnosti in zasluge.

Grof Rostopčin, vsemogočni ljubljeneec ruskega cara Pavla, ni hotel l. 1801 s Francozi skleniti prijateljske zveze, kakor je bil car Pavel želel, ter se je s tem svojemu gospodarju jako zameril. To je bil vzrok, da je grof carski dvor zapustil in odšel v Moskvo, kjer je blizu deset let živel za-se, dokler ga ni car zopet poklical na svoj dvor ob času francoskega navala na Rusko pod Napoleonom Velikim.

V Moskvi je nekega dne grofa Rostopčina obiskal mlad sorodnik, Protasov po imenu, ki je bil ravno nižjo carsko službo nastopil. Ker je bilo zvečer in že mračno, razsvetljevala je sveča grofovo sobo, on pa je raztegnjen počival na mehkem divanu.

„Kako se imaš, dragi mi Protasov, kaj počenjaš?“ vpraša grof prišlega sorodnika,

„Prevzvišeni! ves dragi dan sem v svoji službi, da bi se kaj privadil svojim novim dolžnostim.“

„Prav tako — služi zvesto in marljivo, da

enkrat tudi toliko dosežeš, kolikor sem dosegel jaz“, spodbuja ga grof.

„Da bi toliko dosegel“, odgovarja Protasov spoštljivo, „moral bi pač imeti Vaše zmožnosti in Vaše zasluge, Prevzvišeni!“

Rostopčin naglo vstane, vzame svečo, ter jo podrži Protasovu pred obraz rekoč: „Hotel sem le pogledati, ali se z mano ne šališ.“

„Prosim lepo“, pravi Protasov, „kako bi se jaz smel z Vami šaliti?“

„Že dobro! vem, da ne misliš slabo, vendar če v resnici misliš, da mora človek imeti zmožnosti in zasluge, ako hoče kaj postati, motiš se jako. — Poslušaj me, kako sem jaz postal to, kar sem sedaj.“

Moj oče so bili siromak, vendar so storili, kolikor so premogli, da bi mene dobro odgojili. Celó v inozemstvo so me poslali, da bi po svetu kaj videl in se kaj naučil. Pri tej priliki sem prišel tudi v Berolin. Ondi sem zabredel med igralce, pa ker sem imel večinoma srečo, sem precej denarja priigral. Nekega večera je star pruski major mnogo zgubil, kar sem jaz dobil. Po končani igri pokliče me major na stran, ter mi reče: „Gospod poročnik

(takrat sem namreč to vojaško dostojanstvo imel), jaz nimam denarja, da bi Vam plačal, kar sem zgubil, vendar kot pošten mož hočem tudi v Vaših očeh pošten ostati. Pridite jutri v moje stavanje, jaz Vam bom nekaj pokazal, kar ni brez vrednosti in kar Vam rad prepustim za svoj dolg.“

Ko drugo jutro majorja obiščem, peljal me je v stransko sobo, kjer so ob stenah stale nektore steklene omare, napolnjene z raznovrstnim orožjem vseh časov in narodov. Bili so ondi razobešeni razni ščiti, oklepi, meči, sulice, čelade itd. V sredi sobe pa je stala miza in na njej cela armada različnih vrst vojakov, kaj pa da — lesenih. Major je samo neko peró omrsil, in takoj so se leseni vojaki začeli po vojaški gibati in obračati.

To je vse, pravi major, kar sem od mojega očeta podedoval. Moj oče je bil strasten vojak in ves čas in ves denar je v to obrnil, da si je to zbirko naredil. Vzemite toraj, gospod poročnik, te igrače za moj dolg.

Jaz sem se nekoliko časa obotavljal, naposled pa sem si vendar-le premislil. Zložil sem vso majorjevo zbirko v zaboje ter se odpeljal v Petrograd.

Ondi sem v svojem stanovanji zopet vse lepo

je zločinstvo norost imenoval, dandanes je to pametno, dolžnost, plemenito oporekanje. Mesto ruskega boga je žganje nastopilo. Ljudstvo, matere in otroci so pijani; cerkve so prazne. O mladosti pa, iz ktere izhajajo taki možje, je vladni „Journal“ pisal: „Že z največjim strahom in žalostjo nam je misliti na našo mladino. Z dvanajstim letom je dete vero v Boga, družino in državo zgubilo; s štirinajstim vadi se s praktičnim nasprotovanjem; s petnajstim letom je zaročnik, v šestnajstem morda že hudodelnik in s sedemnajstim že morda svoj račun sklence, razpršeč si svoje možgane (z revolverjem).“

Ali se morda hoče tudi pri nas kaj enakega vpeljati — brezverstvo in nenravnost vcepiti? Vsaj tako nekteri med našo mladino že nekaj časa sem počno, vedoma ali nevedoma, tega ne vemo, ali da je tako, to je gotovo. Hegelnovega in Feuerbachovega, Darwinovega in Brehmovega in enakih brezvercev in materialistov duha navzeli so se mnogi, kterim je naša mladina v vzgojo izročena in ga ubijajo zdaj tudi njej v glave ter begajo um in pridijo srce. Krščanskemu življenju in krščanskim načelom že zdavnej odtujeni, tudi vse krščansko prepričanje zadušujejo v krščanskih starišev sinovih in hčerah. Ali pa tako početje značajnost in blagostan ljudstva podpira, za šolstvo vnema, ktero vendar toliko žrtve tirja od njega? Ali mu tako omiko priljubljuje? Nikakor ne. Francoski kapitan Blanc, ki razmere Arabcev (t. j. po veri Turkov) v Algieru dobro pozna, piše o njih tako-le: „Algierski Turčini med njimi bivajoče Francoze močno sovražijo zato, ker nobene vere nimajo. Za časa Burbonov je močno vplivala na nje veličastna katoliška služba božja. Kar pa od časa Louis Filipa in Napoleona III., posebno pa še za časa sedanje ljudovlade zaničevanje vere, brezverstvo in igrača z Voltairjevimi nazori za znamenje kulture velja in zaničevanje vsega, kar je vernemu ljudstvu sveto in drago za duhovito, začel je tudi Turčin svoje olikance neizrekljivo sovražiti, tiste pomilovanja vredne ljudi, ki ne verujejo ne v Boga, ne v kako večno življenje. Tako sovraštvo, pravi Blanc, je globoko opravičeno v tem, ker izhaja iz prepričanja, da človek, kteri v prihodnosti ničesar več ne pričakuje, nič boljši ni kot „šakalj“, ki v puščavi pogine in da mora tako človeče pravi plašljivec biti, ker nikdar veselo smrti v obličje gledati ne more, kakor ji gleda Turčin, kteri še veruje na srečno življenje po junaški smrti.“

Prepričani smo, da bi lastni Turčini med svojimi se nikdar ne drznili tako vsa versko-nravnna čutila zatirati v sreih svoje mladine, kakor se to pod krinko véde in znanstva tako mnogokrat med našo počnè. Lahko bi zglede navedli, kje in kako se to godi, pa saj niso neznani taki dogodki. Bridko smo že nekterekrate tožili o njih, novejšega smo zopet doživeti morali, da so nekteri domačini posnemati jeli nam sovražne — tuje olikance in da tudi begajo — ne šolsko mladino, vsaj to nam znano ni, pač pa naše občinstvo pod naslovom: „Učenostne predavanja“. Naj bi se vendar krščanski duh našega

ljudstva ne žalil s „tujega — brezverskega vrta v šopek s skrpanimi cveticami na kupu gnoja.“ To pa rečemo, da naše verno ljudstvo hoče krščanske šole imeti in te morajo postavno zopet priti — kjer se vernost in nrvnost tako svojevöljno več žalila ne bo. cki.

Kdo je kriv?

„Sviet“, ruski časopis, pravi, „da je inozemstvo rusko mladino zapeljalo, ker napadi na cara se vrše vselej tačas, kedar se Rusija pripravlja, da stopi na dan, t. j., kedar se vojska začneja“. Po tem takem bi bila kaka vnanja vlada nibiliste najela, da so cara hoteli umoriti? — Kaj ljudem vse na misel pride, da bi ta madež zbrisali ruskemu narodu in krivdo navalili na tujce! — Inozemstvo je res spridilo Rusijo, a to po carovem ukazu, po ukazu tistega cara, ki ga nekteri imenujejo Velikega. Peter I. je z vso despotsko silo ruskemu narodu hotel vsiliti tujo — zapadno kulturo, a od kulture je dobil najslabše, t. j. vso spridenost zapadne kulture; bilo je z rusko kulturo, kakor s pobeljenim grobom.

Le poglejte na ruskem prestolu Katarino II., prijateljico Voltaire-ja Olikan despotizem na zunaj, od znotraj pa samopridna spridenost. Nihilisti imajo svoje naborne kraje med vseučilišnimi dijaki, med gojenci vojaških akademij in izobraževališč; k nihilistom pristopajo celo ženske, ki so zdavnej že odložile vso žensko sramožljivost in zatajile vsako blažje čutilo. To je gnezdo, iz kterega se izvalé nihilisti, ki imajo zvezo s prekucni vsega svetá, kajti pruska policija je po socijalnih agitacijah na Poznanjskem zvedela, da se v Petrogradu nekaj pripravlja.

So pa še drugi vzroki, zakaj da je nihilizem ravno na Ruskem tako predrzen, da si upa segati po vzvišeni carovi osebi. Drugod nihilisti le poslopja požigajo, stroje po tovarnah razbijajo itd., na Ruskem pa kar cara napadajo. Ruski car je svetni in cerkveni poglavar; uprava je, kakor sploh v despotično vladanih deželah, samovoljna. Ker car ne more povsod biti, ga višji dostojanstveniki po vsem posnemajo. Do cara so ponižni slugi, do nižjih pa despoti, ki samovoljno ukazujejo podložnim, ki niso družega, kakor pravi sužnji. Kdor ni slepo orodje samovoljnosti višjih, nima upanja, da bi kaj postal ter kako boljšo službo dobil. To pa rodi nekako obupnost, ako še ni trdne vere v Boga, in — nihilist je gotov. To je zopet drug vzrok, zakaj da nihilizem tako bujno raste.

Kruto se preganjajo vsi, ki so samovolji nasprotnih misel, bodisi državnih, bodisi verskih. Ledeni Sibirija je porodila že marsikterega nihilista. Pomislimo le, kako se je godilo že celo stoletje katoliškim Poljakom in unitom. Na milijone nesrečnih se šteje, kterim je ruska krutost po sili vzela vero in premoženje ter jih trpinčila na mogoče krivične načine. More li vse to brez nasledkov biti? Gotovo ne; počasi sicer, a ruski despoti so si spleli s tem šibo, ki jih grozovito biča in Bog zná, kedaj bo nihilizma konec. Bog res čuje zlasti nad vladarji, da

pustil, vprašal me je še, ali mu ne bi hotel te zbirke prodati.

Odgovoril sem, da tega za nobeno ceno ne prodam, vendar ko bi cesarska visokost hotla to v dar vzeti od najzvestejšega služabnika, čutil bi se najsrečnejšega človeka.

Velikega kneza Pavla Petroviča je moja ponudba tako razveselila, da me je objel — jaz pa sem bil od tistega trenutka njegov najljubši služabnik ter sem plezal od stopinje do stopinje, da so se vsi prijatelji moji čudili.

„Tako, dragi prijatelj!“ pravi grof Rostopčín, „tako sem prišel jaz do visokih časti, enako jih dosega tudi drugi, ne pa vselej z zmožnostmi in zaslugami.“

Razumi se pač, da je veliko lepše in za občni blagor boljše, ako so zmožnosti in zasluge podlaga dostojanstvom, in ne le gola slučajnost.

J. S—a.

se nameravana hudobija le malokedaj, ali kedar se, se grozovito izvrši. Naj bi bil ruskemu caru večkrat pred očmi grozopolni konec pokojnega očeta. Če se že noče zaradi slepote z Rimom zediniti, vsaj naj bode pravičen vsem svojim podložnim. Gotovo bi se potem marsikaj spremenilo, kar se po tej poti ne bode, dokler ne bode nastala grozovita katastrofa, ktere konec ne more nikdo prevideti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. marca.

Notranje dežele.

V hrvaškem deželnem zboru je bila 21. t. m. v večerni seji še razprava o volitveni dōbi, ki se je 22. nadaljevala. Govoril je zastopnik Miškatovič, ter ugovarjal dr. Derencinu, kar se tiče protipredloga, da ni sedaj pravi čas, da bi se izdelal nov volilni red. Proti vladni osnovi govoril je še zastopnik Gandija. Tudi ban grof Kuhen-Hedervary je poprijel za besedo, ter povdarjal, zaradi razmerja Hrvaške do Ogerske ni potreba, da bi se sprejela vladna osnova, a ugodno in času primerno je, da se sprejme. Omenjal je potem poročila regnikolarne deputacije, ter zagotavljal, da se vedno drži postave. Za banom govori še Josipovič za vladni predlog.

O poročilu hrvaške regnikolarne deputacije so molčali nekaj časa madjarski listi, brzkone so čakali, kako bode sporočilo sprejeto v hrvaškem deželnem zboru. No, sprejeto je bilo v hrvaški zbornici s pomočjo znane vladne večine, ki se ne pomišlja dolgo, kedar je treba vladi (madjaronski) vstreti, ko bi tudi še več zahtevala, kakor sedaj zahteva. Kako krotak je bil protest te deputacije, je nekoliko znano našim čitateljem, a tudi ta je bil preveč sedanji madjarski vladi. „Budapester Journal“ očita Hrvatom izdajstvo skupne domovine, primerja jih z Alzačani, kteri rijejo na skrivnem zoper nemško vladu, a v javnosti trdijo, da so na temelji postavnih zakonov. In to delajo na Hrvaškem ne samo demagogi, hrvaški nihilisti (Starčevićanci), marveč tudi ljudje, ki so prišli pod to vladu do častnih služeb. Potem pa našteva pritožbe Hrvatov, da bi jih pred svetom osmešil, češ, tako malenkostne so njih zahteve. Omenja namreč vprašanja „zarad grbov in napisa na skupnih oblastnjah“, potem zaradi „aktov“, ki so bili prenešeni iz Zagreba v Budapešt, dasiravno so to hrvaški akti, ki se tičejo hrvaške dežele; in potem pa vprašanje zaradi „uradnega jezika“, ktero se je oglasilo v najnovejših časih. „Bud. Journ.“ je tako predrzen, da vse te stvari imenuje malenkost! — Kako imajo ti ljudje (Madjari) kratek spomin, kako hitro pozabijo, kaj jih je nekdanj težilo; kolika sebičnost in ošabnost tiči v teh madjarskih besedah, to ni več nekdanji viteški narod Madjarov, marveč po židih spridena zmes narodov. — V tem listu se dalje bere, da se narod s takimi nebitvenimi stvarmi hujska in draži tako, da je nevarnost, da bi se ne razrušila vsa podlaga, na kteri sloni državnopravna pogodba leta 1868. Pogodba, pravi „B. J.“ je že 20 let stara, a Hrvatom se ni zahvaliti, da je še sedaj veljavna. Madjari jo podpirajo vkljub temu, da prinašajo za to velikanske žrtve.“ — (No, mi dobro vémo, kakošne, Hrvate hočejo za saboj v prepad — v krah — potegniti.) „Se ni 100 let tega, kar so Hrvati želeli tesno priklapljeni biti z Ogersko, a sedaj narašča panslaviistična povodenj in Hrvate drugam teži.“ — Iz tega se vidi, da se Madjari vendar-le bojé, da bi se Hrvatje od njih ne ločili, zato tako vpijejo in kričijo, kakor tisti, ki iz straha poje in si sam sebi pogum daje. Madjari se bojé slovanske povodnji, hm! Pa s takim krivičnim postopanjem bodo le pospešili, kar se ne dá odvrniti.

V seji ogerskega državnega zbora je bilo 21. t. m. posvetovanje o dokladnem kreditu 52¹/₂ milijonov, oziroma o kvoti, ki pade na Ogersko. Za predlog je govoril poročevalec Hegedüs, zoper pa levičarji Helfy, Hoitsy, Orban in Madaras. Helfy je hotel zvedeti, kakšno je vnanje politično stanje, kaj je s trocarsko zvezo, kaj s trojnato zvezo med Italijo, Avstro-Ogersko in Nemčijo. Ministerski predsednik mu je na to odgovarjal po stari prislovi, da jeden nespametnež več more vprašati, kakor mu devet modrih more odgovarjati. Odgovoril na to vprašanje je minister z mnogimi besedami „nič“. Kar se pa tiče vnanje politike, rekel je, da je sedaj zopet več upanja za mir, a pripravljeni moramo biti na vse, da se ohrani država, pa tudi nje koristi na zunaj, ki so ji potrebne, da ohrani veljavo med svetom. Neodpušljiva lahkomiselnost bi bila, ko bi se med vsemi evropskimi državami samo Avstrija ne pripravljala za odboj. Pri glasovanju se sprejme predlog z veliko večino. Zanj je glasovala večina, in vsa zmerna opozicija. Včeraj, 22 t. m. je bilo tretje branje te postave. V četrtek pride na dnevni red poročilo ogerske regnikolarne deputacije o razgovorih s hrvaško regnikolarno deputacijo. V soboto pa pride na vrsto postava zaradi oskrbovanja vojaških vdov in sirot.

razstavil in kmalu so začeli prihajati vojaki do najvišjega dostojanstva moje zbirke ogledovat in občudovat. Seveda nisem povedal, da sem to priigral, ampak rekel sem, da sem vse to na svojem potovanji nabiral.

Nekega dne pride k meni pobočnik velikega kneza Pavla, češ, prestolonaslednik in veliki knez Pavel bi tudi rad mojo zbirko videl in me bo zavoljo tega v bodočih dnevih enkrat obiskal. Jaz odgovorim, da bi to bila za me prevelika in nezasluzena čast; za me bode že to dovolj časti, ako smem svojo zbirko v palačo velikega kneza prinesiti in jo ondi razstaviti.

Tako se je zgodilo. Veliki knez je bil ves očaran od mojih igrač ter se je čudil, rekoč: „Kako Vam je le bilo mogoče v tako kratkem času toliko in tako lepih reči nabrati? Tega drugi celo življenje ne naberejo.“

„Carska visokost! djal sem, gorečnost in ljubezen do kakšne reči vse doseže. Jaz sem vojak z dušo in telesom in strastno ljubim vse, kar se vojaštva tiče.“

Od tega časa me je imel veliki knez za prvega strokovnjaka v vojaških zadevah. Preden me je od-

Vnanje države.

Govori se, da je sedanji *ruski car* še o življenju ranjkega očeta Aleksandra II. se izjavil, da bi kazalo prestolnico premeniti. V Petrogradu se zbirajo ljudje vseh narodov, tam se kujejo napadi zoper vladarje; prekucni se laglje skrivajo, ker je toliko tujcev v mestu. A drugače je v Moskvi. Ondi je po večem samo rusko prebivalstvo, verno vdano caru, Moskva je stara prestolnica ruskih carov, na ktere se vežejo zgodovinska poročila ruskega naroda. Premesčenje prestolnice bi pa pomenilo še kaj več. Pomenilo bi, da se ruska rodovina povrača na stara izročila ruskega naroda. Peter, imenovan Veliki, je Rusijo spravil iz pravega tira po naravnem potu izobraževanja, hotel ji je vsiliti zapadno kulturo, napravil je pa velik propad med vladajočimi krogi in prostim narodom, ki ni moglo na vrat na nos preleviti se. Od zapadne kulture so si pa Rusi, t. j. ruska aristokracija, prav za prav ruska mladina, ki se po šolah omikuje, prisvojili najslabši del, spričenost in samopašnost življenja, kakor se n. pr. kmečki fant najprej nauči gosposki kleti, kmečko dekle pa gosposki spakovati se. Da se je Rusija preveč odmaknila od svoje prave podlage, to poznajo vsi, tudi njeni oboževalci, ki pri Rusih vidijo vse občudovanja vredno; to poznajo njeni najboljši sinovi. Ako car Aleksander popravi, kar so njegovi sicer slavni predniki vedoma ali nevedoma zanemarjali, bode več storil za Rusijo stalnega, kakor Peter Veliki. Da je v Rusiji mnogo mnogo gnjilega, kažejo uprav te nihilistične zarote. Rusi sicer pravijo, to smo dobili iz zapada. Res, da, ali zakaj pa to strupeno zlo na ruskih tleh tako bujno raste in tako strašen sad rodi? Tla so jim vgodna, zemlja je razorana in za setev pripravljena. — Ako se car Aleksander III. ozre nazaj v staro rusko zgodovino, bode tudi našel, da je Rusija nekdanj bila v zvezi z Rimom, našel bode, po kakih kovarskih sklepih se je od Rima odtrgala. — Rusija, v zvezi z Rimom, bi ne bila več obljubljena dežela nihilistov vsega sveta.

„Standardu“ se iz *Petrograda* poroča, da so bili zaradi napada na ruskega cara 3 častniki vstreljeni, več mož osobne straže je bilo zaprtih, ker so na sumu, da so se zarote vdeležili. Ko so pretekli petek vseučilišni dijaki o priliki napravljene ovacije caru svojo udanost izrazili, bilo je tudi med njimi nekaj takih, ki so nameravali provzročiti protidemonstracijo, a slabo se jim je to obneslo. Bili so od drugih dijakov vsled tega kruto napadeni in močno poškodovani. Na nekoga, ki so mislili, da hoče rektorja napasti, vrgli so se drugi tako silno, da ga je rektor sam mogel braniti. Posamezne dijake so po ulicah zasmehovali.

Ruski nihilizem, tako pravi „Le Nord“, ni kaka posebna prikazen, ni narodna naprava na Ruskem, marveč to je tista kozmopolitična izjava anarhizma, ktera se sedaj tu, sedaj tam prikaže v Evropi. Najnovejša izjava tega anarhizma ne kaže družega, nego da na Ruskem še ne mislijo orožja odložiti, kakor tudi po drugih deželah ne. Drugod napadajo anarhisti poslopja, skladišča, javna poslopja, na Ruskem pa napadajo osebo vladarja, ki je tako rekoč oklepni kamen, ki vzdržuje vse poslopje javne varnosti. — Potem govori ta članek o nekterih listih in njih izjavah o tej priliki: Pruska lista, „Post“ in „National Ztg.“, sta rekla, da bode sedaj vojska v ta namen, da se nevarni elementi odvedejo na zunaj in se doma mir obrani. — Ali je mar, tako pravi „Nord“, pruska politika se takrat spremenila, ko je bil cesar Viljem napaden? Toliko moči in hrabrosti, kakor so jo tačas imeli na Nemškem, imamo tudi sedaj na Ruskem. („Nord“ velja za glasilo ruske vlade.)

Kakor se čuje, so panslavisti napadli *ruskega cara*, da bi ga prisilili na vojsko v vzhodu. A panslavisti, njim na čelu Katkov, ki izdaje „Moskovskije Vjedomosti“, so skozi in skozi dinastična in konservativna stranka. To bi bilo naravnost smešno, pristevati jih k nihilistom, ker so nekteri vseučilišni dijaki med njimi. Res je sicer, da bi Rusi radi videli, da bi car ukazal vojski zasedeti Bolgarijo, posebno je javno mnenje razjarjeno po moritvah v Ruščuku. Rusija sicer še ni rekla zadnje besede o Bolgariji, a zaradi nje ne bode začela vojske, dokler se z Avstrijo ne poravná; Rusija čaka, kedaj bode prišel čas, da bode imela odlašilno besedo v Evropi, zato pa noče spustiti se v vojsko, da bi se ne slabila.

Nemčija (Pruska Nemčija), protestantsko nemško cesarstvo, (ne rimsko-nemško cesarstvo) je na vrhuncu svoje slave. Zgodovina bode ta dan, ko preslavlja pruski kralj in nemški cesar Viljem I. svoj devetdesetletni rojstni dan, v svojih listih shranila potomecem, ki bodo čitali, da je katoliška Avstrija, ki je več let dajala cesarje nemškemu narodu, bila pahnjena leta 1866 iz nemških dežel, in da je pruski kralj po slavni zmagah nad starimi sovražniki, ki so nad 300 let bili nesreča rimskim deželam, bil oklican za nemškega cesarja, in da so ga na štít povzdignili nemški knezi. Včeraj pa je praznovo slavnostno eni starček v nemški metropoli, ki je neverjetno hitro postala ena izmed prvih evropskih, svoj rojstveni dan, in vsa Evropa se je sukala okoli nemškega solncea, in grela ob njegovih žarkih: dobrotljivi žarki so padali tudi na dva moža, ki sta prav za prav največ pripomogla k cesarski slavi, namreč na Bismarka in Moltkeja; kajti

včerašnji telegram nam poroča, da so bile ovacije tudi pred palačo Bismarka in Moltkeja. Gotovo se je tudi cesar Viljem ta dan spominjal vsega, kar je v življenju že skusil, in po svoji navadi je spoznal, da ga je Bog tako visoko povzdignil. Leninsko prerokovanje se je spolnilo: „Sceptra (non sceptrum) gerit“, kako se bode spolnilo na dalje, kar se v tem bere, ne moremo mi vedeti. Mi le vemo to, kar se je pred našimi očmi zgodilo, in iz tega sklepamo na prihodnost. Časih zademo, časih pa tudi na laži ostanemo. Tako je z našimi političnimi prerokovanji. Gotovo pa so se proslavljale nemške zmage, in uradni krogi so zatrjevali, da je mir sedaj zagotovljen. — Septenat je mir, tako prerokujejo Nemci sedaj, a že vemo, kaj to pomeni. Vsa Evropa je vsled tega mogla pomnožiti svojo vojno. Za Veliko Nemčijo, kakor se nam sedaj ponuja, pošteni Avstrijci ne marajo, morda da bi Madžari to radi ponovili, kar so l. 1866 nameravali, mogoče da jim še sedaj po ušesih šumi tisti izrek kneza Bismarka, ki je rekel: „Avstrija mora svoje težišče preložiti v Budapešt.“ Kaj pravi na to naša preslavna vladarska rodovina?

Izvirni dopisi.

Iz Stare Loke, 16. marca. (Tatovi.) Včeraj gre naš cerkovnik iz mesta proti domu. Pred njim gresta dva popotna tujca ter jo vkreneta v kapelico na vasi. Čudno se mu je zdelo, da sta se v kapelico zaprla. Ko pride domu, nima miru; vedno sta mu tujca v spominu. Kaj velja, si misli zvita buča Hladnik, da sta prišla tudi v farno cerkev, da bi kradla. Tiho gré nad zakristijo, in res zapazi enega pri pušici blizu velikega altarja, drugi pa je pri vratih molil. Brzo stopi iz zakristije, in ko ga tat zapazi, stopi za altar ter premišljuje konja sv. Jurja. Oče Hladnik ga povabi, naj gre z njim k županu; pri vratih se jima tudi drugi približa. Sedaj potepuha cerkovnika malo porineta v stran in eden beži proti Guzeljevi žagi, drugi jo mahne po vasi proti mestu. Prvega so žagarji prijeli ter ga izročili fantom, ki so hiteli za njim. Družega pa je cerkovnik gologlav podil proti mestu; v mestu ga je zgubil in potem so ga orožniki prijeli na Suhi. Umé se, da je cerkovnik na svojo bistroumnost jako ponosen. In res, obvaroval je Loško cerkev in znabiti še ktero drugo škodo. Bila sta dva popotna Korošca, ki potujeta znabiti po svetu le z namenom, ktere sta tu razodevala.

Iz Maribora, 21. marca. (Cecilijino društvo za Lavantinsko škofijo.) Pod tem naslovom se je dne 13. marca t. l. v Mariboru ustanovilo društvo, čegar namen je, cerkveno glasbo gojiti po določbah sv. katoliške cerkve. Ta namen doseči, bode društvu ena prvih skrbi, štipendije razpisati za Lavantinske kandidate in dijake orglarske šole v Ljubljani.

Društvena pravila, potrjena od cerkvene in državne gospodske, so se razposlala po celi škofiji prečastitim farnim predstojništvom, čč. gg. duhovnikom, nekterim društvom in drugim prijateljem cerkvene glasbe. Vse častite gospode prosimo vljudno, naj društvena pravila pregledajo.

Njih ekselence, naš premilostni knezo-škof so blagovoljno društvenega predsednika potrdili ter društveno pokroviteljstvo sprejeli. S tem je zadobilo društvo popolno pravno podlago.

Z zaupanjem v milost božjo in pomoč sv. Cecilije, vabimo zdaj vse katoličane Lavantinske škofije, naj radovoljno pomagajo društveni namen doseči. Posebno pa še prosimo prečast. farna predstojništva, čč. gg. duhovnike, učitelje in organiste, ki se pečajo dan za dnevom s cerkvenim petjem, da bi v obilnem številu pristopili društvu kot udje. Lepi napredki Cecilijinih idej v naših sosednjih škofijah, zlasti v Sekovski in Ljubljanski, dajejo tudi nam pogum, da zamoremo „viribus unitis“ kaj doseči. V to pomagaj Bog in sv. Cecilija!

V odbor Cecilijinega društva za Lavantinsko škofijo so bili voljeni sledeči gospodje: Fr. Ogradi, ravnatelj bogoslovja, za predsednika; K. Hribovšek, spiritual, za namestnika in blagajnika; Dr. Kukovič, profesor, za tajnika; Fr. Heber, stolni kaplan; Oj. Hudovernik, mestni kaplan v Celji; Al. Meško, korvikar; Iv. Miklošič, gl. učitelj; Per. Manih, organist stolne cerkve; A. Sasser, učitelj petja.

Iz Trsta, 16. marca. Te dni občutimo, kako je življenje brez prometa. Od ponedeljeka po noči nimamo ne pošte, ne telegramov. Od vsega sveta smo odrezani. Potniki, kateri so v ponedeljek večer za-

pustili Trst, povrnili so se včeraj zvečer iz Divače nazaj. Vse je zameteno in pomrznjeno. Kóli od telegrafa leže na desno in levo v snegu in ledu. Še sedaj, ko to pišem, so strehe po Trstu pobeljene, a po ulicah delavci neprenehoma delajo z lopatami. Pred par dnevi imeli smo pomladne dneve, a sedaj najhujšo zimo. Cele tolpe lačnih in ozebljih ptičev pribežalo je v mesto iskat zavetja in hrane.

Pretečeno nedeljo utonilo je troje Tržaških mladencev — med njimi Slovenec Gregorič — koji so popoldne vzeli čoln in vesljali proti Miramaru. Kakor se čuje, utonili so tudi neki angležki mornarji, kateri so se odpravili v malem čolnu proti Milam.

Ker že govorim o nesrečah, naj povem še drugo žalostno znamenje časov naših. Mislim na samomore, kateri so se v zadnjem času kaj zelo začeli množiti v našem mestu. V štirinajstih dneh naštel se je osem samomorov. Ako bo šlo to tako naprej, bomo res kmalo čitali, da se je ta ali oni šolarček usmrtil, ali ta in ona deklica šolska ostrupila. — Manjka vere!

Domače novice.

(V tukajšnjem semenišču) bodo letos posvečeni iz tretjega leta sledeči gospodje: Bohinjec Peter iz Visokega, Gabrič Anton iz Leskovca, Hribar Franc iz Križa, Nemanič Ivan iz Škofje Loke in Pernè Franc iz Terstenika.

(Pri shodu volilcev prvega razreda) sta bila za kandidata postavljena bivša mestna odbornika gg. dr. Karl vitez Bleiweis-Trsteniški in Vaso Petričič.

(„Glasbena Matica“ v Ljubljani) vabi k javni skušnji, ktero priredi z gojenci glasbene šole v petek, 25. marca t. l., v redutni dvorani zvečer ob 6. uri. — Le povabljeni udje „Glasbene Matice“ in narodne čitalnice imajo pravico do vstopa. — Za pokritje stroškov se prostovoljni darovi hvaležno sprejemajo.

(Zarad primanjkljaja pri mestni blagajnici), se govori, da se ne bo nakladalo niti na davke, niti na stanovnino, ampak na pivo. Posvetovali so se o tem tudi volilci prvega razreda ter sprejeli resolucijo in nasvêt, da se na hektoliter piva naloži nekako po 2 gold., kar bi na leto vrglo blizo 28.000 gld.

(Celovski škof dr. Jožef Kahn) se 24. t. m. iz Gradca poda na svoje novo mesto v Celovec.

(Imenovanje.) Baron Mac Neveu O'Kelly je imenovan za okrajnega glavarja v Ljutomeru.

(„Kirchenschmuck“), graški časopis za cerkveno umetnost, je v ravno izišli 3. številki l. l. dovršil obširen popis in oceno orgelj (na stožke), ktere je preteklo jesen postavil naš v obče znani umetnik g. Franc Goršič. Pisal je razpravo duhovnik, stolnega kora dirigent dr. Jan. Weiss, ter se pri tem opiral na samostojno sodbo izvrstnega zvedenca dr. M. Archer-ja in krepko pohvalo preslavnega orgljarja Walker-ja (ki je malo poprej v Graški hranilnici postavil za 18.000 gold. velikanske koncertne orglje na 40 spremenov). Kratek obseg te kritike je g. Goršič zopet izvršil pravo mojstersko delo, in da se sploh pripoznava, da je naš domači umetnik v nekterih spremenih, n. pr. Gamba 8', slavnega Walker-ja prekosil. — Tolika pohvala ni vsakdajna reč!

Razne reči.

— Brezversko predavanje. Proti dr. Lončaru, profesorju na pravni akademiji v Pečuhu, ki je bil zaradi brezverskega predavanja v disciplinarni preiskavi, se je disciplinarni senat izrekel za zgubo službe. Ta sodba, britka sicer, pa popolno zaslužena, je bila na višjem mestu potrjena in 7. t. m. dr. Lončaru naznanjena.

— Velika goljufija na pošti. Oskrbništvo nadvojvoda Ferdinand d'Este-jevih grajščin v Modeni je odposlalo iz Pize na Dunaj, kjer biva nadvojvoda in kjer se oskrbuje njegovo skupno premoženje, pismo, kteremu je bil ogromni znesek 77.000 gold. v laških bankovcih priložen. Pismo je sicer došlo na Dunaj, a čuda — namesto z denarjem je bilo napolnjeno s papirjem. Kakor se zatrjuje, je bilo na avstrijsko-laški meji, kjer se je pismo oddalo avstrijski pošti, še vse v redu, imelo je isto težo, kot pri oddaji v Pizi. Dospelo je 15. t. m. na Dunaj in je bilo takoj prejemniku oddano. Pe-

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani